

Motion till riksdagen 2019/20:2066

av **Sanne Lennström m.fl. (S)**

Sistahandsansvaret efter förslutning av SFL

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tydliggöra att staten har sistahandsansvaret för SFL och SFR efter förslutning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Processen angående ansökan att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle av långlivad karaktär är pågående. År 2019 kom utredningen Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar. Utredningen hade bland annat i uppdrag att lämna konkreta förslag på hur ett så kallat sistahandsansvar efter slutlig förslutning bör regleras. Med sistahandsansvar menar utredningen det ansvar som på ett i förväg reglerat sätt träder i kraft när en kärnteknisk verksamhet har avslutats och där tillståndshavare och verksamhetsutövare har uppfyllt sina lagstadgade skyldigheter. Det är sannolikt att anta att en tillståndshavare och verksamhetsutövare som har uppfyllt sina skyldigheter vid denna tidpunkt kommer att avveckla sig själv. Med anledning av detta behövs ”någon” som har ansvaret för eventuella åtgärder som skulle behöva vidtas i framtiden. Staten har ett övergripande ansvar för en verksamhet som har tillåtits i landet. Det som ofrånkomligt finns kvar efter att de kärntekniska verksamheterna har upphört, de kärntekniska anläggningarna har avvecklats och rivits och tillståndshavarna och verksamhetsutövarna har uppfyllt sina skyldigheter genom att även slutförvara det kärnavfall m.m. som har uppkommit i verksamheterna, är de förslutna slutförvarerna för kärnavfall. Utredningen föreslår att ansvaret för radioaktivt avfall som har förslutits ska ligga hos staten. Detta är i dag inte fastställt i lag och skulle behöva regleras.

Under domstolsförhandlingarna i mark- och miljödomstolen angående SKB AB:s ansökan om ett slutförvar för använt kärnbränsle uttrycktes oro från såväl domstolen som Östhammars kommun kring ansvaret för slutförvaret efter förslutning. Kärnkraftkommunernas samarbetsorgan (KSO) ställer sig i sitt yttrande därför positiva till utredningens förslag till bestämmelser om ett statligt sistahandsansvar för slutförvaret och att

detta tydligt regleras i lag. KSO anser att statens sistahandsansvar för djupförvar är det enda tänkbara när det handlar om en tidsram på hundratusen år. KSO vill understryka att frågan om sistahandsansvar för slutförvar är av avgörande betydelse i prövningen av de båda aktuella slutförvaren. Berörd kommun ska inte riskera att någon del av sistahandsansvaret för anläggningarna läggs på kommunen.

Det är angeläget att understryka att de svenska kärnkraftskommunerna under lång tid har ställt upp för Sverige i frågor som är viktiga för hela landet – och fortsätter att göra det långt in i framtiden. Detta bör från statens sida bemötas med lyhördhet inför vad kommunerna efterfrågar vad gäller lagstiftning och säkerhet för medborgarna, inklusive en skyndsam och effektiv process för byggandet av ett säkert slutförvar för använt kärnbränsle.

Sanne Lennström (S)

Laila Naraghi (S)

Gustaf Lantz (S)